

Крім цього, на національному рівні існують інвестиційні стимули, орієнтовані на декілька напрямків. Наприклад, уряд надає підтримку великим інвестиційним проектам для залучення в економіку України стратегічних інвесторів, а також сприяє розвитку індустріальних парків.

Однак, продовження війни становить найбільший ризик для міжнародної інвестиційної привабливості національних підприємств. Це формує нові виклики для національно економіки та вимагатиме розробки та впровадження нових механізмів для збереження та залучення іноземних інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Тридід О.М., Орехова К.В. Методичний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Наука й економіка. 2009. № 3(15). С. 79-87; 2. Ястремська О.М. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю підприємства: Навч. посібник. Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. 191с.; 3. Кількість CEO, які вважають вигідними інвестиції в Україну зростає майже вдвічі з 2022 року. URL: <https://eba.com.ua/kilkist-seo-yaki-vvazhayut-vygidnuyu-investytsiyi-v-ukrayinu-zroslo-majzhe-vdvichi-z-2022-roku/>; 4. Релокація бізнесу через війну: які регіони для цього найбільш затребувані. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/relokaciya-biznesu-cherez-viynu-yaki-regioni-dlya-cogo-naubilsh-zatrebuvani-12433224.html>; 5. Advantage Ukraine. URL: <https://advantageukraine.com/ua/>; 6. Закон України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19#Text>.

**Воронюк Є. В., викладач
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, Україна**

Епістемічна відповідальність при організації та забезпеченні економічної безпеки підприємницької діяльності

В контексті сучасної епістемології поняття епістемічної відповідальності розглядають з погляду відповідальності, яка настає в процесі напрацювання, використання та розповсюдження знань. Філософ Л. Загзебські розвинула поняття епістемічної відповідальності зобов'язанням опікуватись якістю переконань особистості, а також впливу особистих дій на суспільство в контексті знань та інформації [1].

В сучасному світі знання та інформація одночасно постають важливими ресурсами та інструментами, при чому за рівнем своєї важливості вони відповідають виробничим, фінансовим та іншим ресурсам підприємства.

Суб'єкти підприємницької діяльності використовують різні інструменти і методи організації та забезпечення економічної безпеки. До них відносяться організаційні, управлінські, адміністративні та інші, кожен з яких пов'язан із

необхідністю володіння спеціалізованими знаннями та оперуванням інформацією.

Сучасність, наповнена «фейковою інформацією» у вигляді «фейкових новин», «підроблених бізнес даних» та іншої неправдивої або імітаційної інформації, що з розвитком інтернет технологій, зокрема штучного інтелекту, вимагає від суб'єктів підприємницької діяльності приділяти більше уваги інформації яку вони поширюють та інформації яку вони дозволяють поширювати про себе, особливо в умовах розвитку глобальної цифрової економіки.

Становлення «Індустрії 4.0» та перехід до «Індустрії 5.0» базується на використанні «проривних» технологій штучного інтелекту, які поступово розповсюджуються на всі бізнес-процеси підприємств, що з одного боку провокує безробіття (яке прикривається формулюваннями подібними «нестачі робочої сили», «нестачі кваліфікованих людських ресурсів»), проте з іншого боку підвищує прозорість здійснення підприємницької діяльності. Компанія IBM в своєму звіті зазначила, що саме нестача робочої сили є основною проблемою 25% компаній, що провокує їх на впровадження систем штучного інтелекту для оптимізації роботи [2]. За даними Міжнародної організації праці рівень безробіття у світі у 2022 році досяг 5,8% [3].

Епістемічна відповідальність це відповідальність індивіда. В процесі забезпечення економічної безпеки це вже відповідальність професіонала, який здійснює роботу із інформаційними ресурсами, так, інформація набуває епістемічної цінності, оскільки розширює інтелектуальний потенціал як її продуцента так і реципієнта, а відповідно виникає епістемічна відповідальність за поширення та використання відповідного ресурсу.

Додатково епістемічна відповідальність при забезпеченні економічної безпеки підприємницької діяльності простежується в контексті отримання валідного безпекового знання. Цей аспект є похідним від попереднього, оскільки епістемічна відповідальність за формування знань та інформації провокує утворення валідного наукового та практичного інформаційного простору.

В процесі організації та забезпеченні економічної безпеки підприємницької діяльності епістемічна відповідальність полягає в наступних взаємопов'язаних аспектах:

1. Суб'єкти підприємницької діяльності активно та систематично збирають і обробляють інформацію щодо економічних змін, конкуренції, змінах в законодавстві та інших чинників, які впливають або можуть вплинути на їх економічну безпеку. В даному випадку епістемічна відповідальність полягає в прагненні використання достовірної інформації.

2. Прийняття рішень суб'єктами підприємницької діяльності має бути адекватним та обґрунтованим, що наповнює епістемічну відповідальність зобов'язанням вірно інтерпертувати дані та бути готовим до перегляду прийнятих рішень за умови появи нової інформації.

3. В умовах швидких змін зовнішнього середовища підприємство має володіти механізмами адаптації до нових умов, що можливо за умови постійного оновлення існуючих знань, зокрема в сфері забезпечення економічної безпеки.

4. Забезпечення і підтримка транспарентності обумовлює не тільки необхідність відкривати інформацію щодо своєї діяльності для зацікавлених сторін, але і формує епістемічну відповідальність за наслідки поширення інформації.

Таким чином, можна говорити про необхідність укорення епістемічних засад у соціумі, наслідком чого постане комплексне та загальне впорядкування знань, практичного інтересу, особистісних пріоритетів при прийнятті рішень в процесі організації та забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності.

Список використаних джерел:

1. Zagzebski Linda Trinkaus. Epistemic Values: Collected Papers in Epistemology. Oxford University Press, USA, 2020; 2. 24 Top AI Statistics And Trends In 2024. URL: <https://www.forbes.com/advisor/business/ai-statistics/>; 3. Assessing the Current State of the Global Labour Market Implications for Achieving the Global Goals. International Labour Organization. URL: <https://ilostat.ilo.org/assessing-the-current-state-of-the-global-labour-market-implications-for-achieving-the-global-goals>.

**Герасименко А.В., здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії*
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Основні шляхи вдосконалення розвитку соціально-економічних чинників мотивації праці у суб'єктах аграрного бізнесу

Стратегія максимізації результатів діяльності сільськогосподарського підприємства базується на вирішенні ряду тактичних завдань, серед яких:

1. Визначення рівня оплати праці працівників. Важливо знати, як оплата праці впливає на мотивацію персоналу та їхню продуктивність.

2. Залучення персоналу до управлінських питань. Відкрита комунікація та спільне вирішення організаційних питань може підвищити ефективність роботи та стимулювати зацікавленість персоналу у результаті.

3. Вплив інновацій та цифрової трансформації. Впровадження новітніх технологій та інновацій може оптимізувати процеси виробництва та мотивувати персонал до досягнення нових цілей.

4. Зв'язок між витратами на оплату праці та фінансовими результатами. Дослідження відношення рівня витрат на оплату праці до загального фінансового фонду підприємства дозволить зрозуміти, як ефективно розподіляти ресурси та підвищити ефективність.

Кожен з цих пунктів підкреслює важливість соціально-економічних чинників у мотивації працівників. Умови невизначеності, спричинені пандемією та конфліктами, роблять економічну свободу, фінансову незалежність та

* Науковий керівник – Л.О. Ломовських, доктор екон. наук, професор.